

รายงานพิเศษลำไยโคไทยโคขุนคุณภาพโลก

เสถียร ท่วมจันทร์ รายงาน

เรวัต รัชราไทย เขียนโคขุนสุพรรณฯ เน้นทุกรายละเอียด สร้างตลาดจากคุณภาพ

เมื่อเอ่ยถึงชื่อ...ลุงเชาว์ฟาร์ม ที่จังหวัดสุพรรณบุรี เชื่อว่าทุกคนที่สนใจเรื่องของการเลี้ยงโค ต้องรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เพราะเป็นฟาร์มโคขุนที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลาง เลี้ยงโคมายาวนานกว่า 30 ปี ยืนหยัดด้วยการใช้คุณภาพเป็นเครื่องมือการันตีสร้างชื่อเสียง

สิ่งสำคัญที่ทำให้ฟาร์มลุงเชาว์ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงโคขุน ประการสำคัญคือ การเน้นเรื่องของคุณภาพ รวมถึงการจัดการระบบการเลี้ยงที่เป็นระบบ ด้วยเจ้าของฟาร์มเชื่อมั่นว่า การที่จะยืนอยู่บนเส้นทางแห่งอาชีพการเลี้ยงโคขุนอย่างยั่งยืนได้นั้น "ต้องเลี้ยงโคขุนแบบมีคุณภาพเท่านั้น"

ดังนั้น เมื่อมองย้อนกลับไปถึงผู้ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพการเลี้ยงโคขุน จะพบว่า ปัญหาของเกษตรกรเหล่านั้น มีตั้งแต่ในเรื่องของการขาดการดูแลเอาใจใส่ การเลี้ยงกันแบบไม่มีคุณภาพ เป็นต้น

แต่ 30 ปี บนเส้นทางการเลี้ยงโคขุนของลุงเชาว์ฟาร์มไม่เป็นเช่นนั้น ฟาร์มแห่งนี้สามารถประสบความสำเร็จ นั่นคือ สิ่งที่จะมาติดตามกันว่าอะไรคือ วิธีการสู่ความสำเร็จของฟาร์มแห่งนี้

จากทำไร่มัน มาสู่เจ้าของฟาร์ม

ลุงเชาว์ฟาร์ม ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ 120/1 หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยนา อำเภอดำเนินนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โทร. (035) 518-205 อยู่ภายใต้การบริหารงานของ คุณเรวัต รัชราไทย ชายวัย 58 ปี ผู้สืบสานการเลี้ยงวัวมาจากผู้เป็นพ่อคือ คุณลุงเชาว์

"เดิมทำลานมันสำปะหลัง ปลูกมันสำปะหลัง กระเจี๊ยบแดง ที่มีลูกไร่จำนวนมาก มีที่ดินกว่า 2,000 ไร่ ในปัจจุบัน จากพื้นที่ตรงนี้ ที่นี้ย้อนไปเมื่อสมัยปี พ.ศ. 2513 สมัยก่อนระบบชลประทานยังไม่ถึง ดินก็เป็นตะกัน ปลูกพืชผลไม่เจริญงอกงาม จึงเริ่มหันมาเลี้ยงโคที่มี สมัยนั้นก็เลี้ยงแบบคู่ 1 คู่ 2 คู่ อะไรทำนองนั้น"

จากพืชที่ปลูกไม่ได้ผล แต่การเลี้ยงโคเนื้อสามารถไปได้ดี สามารถจำหน่ายโคได้ มีรายได้เข้ามาใช้ในครอบครัว จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะขยายปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น

"สมัยนั้นขายให้แขกซึ่งมาซื้อโคเนื้อ ซึ่งก็บอกตรงๆ สื่อกันตรงๆ ว่า โคเนื้อที่ต้องการเนื้ออะไรอย่างนี้ ได้โคเป็นลูกผสมบ้าง ไทยแท้บ้าง ก็เลี้ยงกันไปเรื่อยๆ มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ประมาณปี พ.ศ. 2515- 2516 ก็ตัดสินใจเริ่มเลี้ยงโคจริงจึงมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เข้าระบบเท่าใดนัก คือเมื่อเลี้ยงโค เพาะพันธุ์เองได้ตัวผู้ก็จะให้ชาวบ้านไปใช้แรงงาน เมื่อได้ 2-3 ปี ก็จะนำกลับมาขายแลกเนื้อ โดยขายให้พ่อค้าเชียง" คุณเรวัต กล่าว

เจ้าของฟาร์มแห่งนี้ยังย้อนอดีตในสมัยเริ่มต้นให้ฟังต่อไปว่า แต่ก็เป็นที่รู้ๆ กัน เรื่องตลาดที่ไม่แน่นอน ไม่มีมาตรฐานการรับซื้อ ตีกันไปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เงินก็ขาดหรือไม่ได้ บ้างเริ่มเบื่อบริษัทนี้ จึงออกหาตลาด โดยส่งบริษัท แต่ก็ประสบปัญหาหลายๆ เรื่อง เพราะดูเหมือนจะเรื่องมาก แต่มาคิดๆ ดูก็ตรงจริงอย่างที่เขาวา เนื้อโคต้องผ่านมาตรฐาน เพราะต้องมองไปถึงคนที่บริโภคเนื้อเข้าไปแล้วจะต้องไม่มีผลกระทบ หรือผลข้างเคียงอย่างเด็ดขาด

ความสำคัญของผู้บริโภคที่ต้องได้รับประทานเนื้อที่ดี ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ลุงเชาว์ฟาร์มได้ถือเป็นแนวทางสำคัญมาจนถึงทุกวันนี้

"ฟาร์มของเราจึงหันมาเอาใจใส่เรื่องของความมีมาตรฐานให้มากที่สุดทุกรายละเอียด เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อถือและคุณภาพ" คุณเรวัต กล่าว

ขั้นตอนการเลี้ยงแบบคุณภาพ

สำหรับระบบนำโคเข้ามาเลี้ยง มีแนวทางอย่างไร คำตอบจากเจ้าของฟาร์มคือ...

"ส่วนหนึ่งได้จากการเพาะในฟาร์มเอง โดยเราเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไว้จำนวนหนึ่ง อีกส่วนมาจากการจัดซื้อข้างนอก โดยจะซื้อเป็นแบบตัวตัว ก็เริ่มที่หลักพันถึงหมื่นบาท แล้วแต่ว่ามีรูปร่างรูปทรงตรงตามความต้องการหรือไม่ โดยส่วนมากจะซื้อโคจากโซนทางภาคเหนือ อย่างที่ ลพบุรี เพชรบูรณ์ สุโขทัย เป็นหลัก เพราะขุนแล้วโตเร็ว"

การซื้อโคนั้นต้องดูองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิ รูปร่างโค ที่ต้องการคือ ต้องเป็นโคที่มีลักษณะเตี้ยหนา เพราะเมื่อนำไปขุนจะเติบโตได้ดี

มาถึงวันนี้ทางลุงเชาว์ฟาร์มจะมีเกษตรกรที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดหาโคตัวผู้เข้ามาส่งที่ฟาร์มอยู่ประมาณ 50 ราย โดยแต่ละปีนั้นต้องมีโคเข้าขุนประมาณ 5,000 ตัว เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของลูกค้าของฟาร์ม

โคขุนต้องมีอายุ 6-7 เดือน ขึ้นไป หลังจากขุนแล้ว จะส่งขายได้ ส่วนใหญ่แต่ละตัวจะมีน้ำหนักที่กว่า 500 กิโลกรัม ต่อตัว หรือต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 1 คู

เมื่อโคมาถึงที่ฟาร์ม การดำเนินการต่างๆ จะมีตั้งแต่เรื่องของการตรวจสอบชื่อเจ้าของ อายุของโคเท่าไร มีพินน้ำนมเต็มไหม เกิดจากพ่อแม่ชื่ออะไร เป็นพันธุ์อะไร น้ำหนักเท่าไร ฤดูหมูมีในตัวเท่าไร มีประวัติเคยป่วยเป็นโรคอะไร เคยใช้ยาอะไรบ้างหรือไม่ ซึ่งข้อมูลทุกอย่างต้อง

ละเอียดยอดและเก็บบันทึกไว้ จากนั้นจึงติดเบอร์ที่หูด้านซ้ายและสีกยันต์ที่หูขวา และนำไปแยกไว้ที่คอกกักกันก่อน นานประมาณ 1 เดือน ดูอาการโค

"หลังจากนั้น จะเริ่มฝึกให้กินอาหาร เข้าสู่กระบวนการขุนเริ่มต้นในช่วงแรกโคจะไม่สามารถปรับตัวได้ แต่เมื่อผ่านไปประมาณ 1 เดือน จะสามารถปรับตัวกินอาหารได้ กินน้ำที่เตรียมให้ได้ เมื่อผ่านกระบวนการนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วจะตรวจสอบอีกครั้งว่า โคที่ผ่านการฝึกมีปัญหาหรือไม่อย่างไร ก่อนที่จะนำโคที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวเข้าสู่ระบบเลี้ยงที่ฟาร์มใหญ่อีกที"

"เพราะถ้าโคมีโรคติดต่อหรืออาการไม่ดี จะไม่คัดให้เข้าฟาร์มใหญ่อย่างเด็ดขาด ถือว่าเป็นการป้องกันโรคระบาด ด้วยถ้าเป็นโรคติดต่อเข้าไปอยู่แล้ว ฟาร์มต้องเสียค่ายารักษามหาศาลทีเดียว ซึ่งเราจะเน้นป้องกันดีกว่ารักษา เพราะเราเลี้ยงจำนวนมาก จึงต้องดูแลอย่างดีตลอดเวลา"

ส่วนด้านคอกเลี้ยง เขียนโคขุนแห่งเมืองสุพรรณบุรีบอกว่า ด้วยโคทั้งหมดเป็นตัวผู้ จึงต้องกันคอกให้ดีเพื่อป้องกันคอกพัง แล้วโคจะไปชนกันได้รับบาดเจ็บ ที่ฟาร์มจึงใช้เหล็กกันอย่างดี มีการออกแบบที่แข็งแรงให้เหมาะสมกับสถานที่ ภายในคอกจะจัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนรวม และส่วนกลางแจ้ง เพื่อโคจะได้รับอากาศที่ดี มีการถ่ายเทตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลให้โคมีความแข็งแรง

นอกจากนี้ การเลี้ยงยังให้ความสำคัญในเรื่องของสถานที่ตั้งคอก ต้องเป็นที่โล่ง อากาศถ่ายเทดี อีกทั้งต้องป้องกันไม่ให้มีปัญหาเรื่องของสัตว์เลื้อยคลานที่เข้ามาทำอันตรายโคที่เลี้ยง

เรื่องของมูลโคก็สำคัญเช่นกัน โดยมูลโคต้องเก็บออกจากคอกประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันโรค และทำความสะอาด สำหรับมูลโคที่เก็บมานั้นทางฟาร์มจะนำไปทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ขายให้กับเกษตรกรที่สนใจ

ด้านอาหาร คุณเรวัต บอกว่า ให้ไปเลือกข้าวโพด มันสำปะหลัง และอาหารข้น วันละ 2 มื้อ คือ เช้า และเย็น ซึ่งเรื่องอาหารถือว่าสำคัญมาก ต้องไม่ให้มีสารปลอมปนที่เป็นอันตรายอย่างเด็ดขาด ขณะที่น้ำที่ให้โคกิน ก็ต้องตรวจสอบเป็นอย่างดี โดยที่ฟาร์มแห่งนี้ จะใช้น้ำบาดาลที่เจาะลึกกว่า 100 เมตร เพื่อให้โคกิน

แต่อย่างไรก็ตาม ในการเลี้ยงนั้น สิ่งสำคัญคือ การต้องตรวจสอบย้อนกลับถึงเจ้าของโคได้ เพราะเมื่อเกิดปัญหาพบเนื้อโคที่จะส่งไปให้ลูกค้ามีปัญหา จะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่ามาจากที่ไหนและมีปัญหามาจากอะไร คุณเรวัตเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ฟังว่า ครั้งหนึ่งมีการตรวจพบสาร ดีดีที ในเนื้อโคที่ส่งไปฆ่าและที่โรงฆ่า ทางฟาร์มจึงกลับมาตรวจสอบไปถึงฟาร์มที่เลี้ยง พบว่า สถานที่เลี้ยงของเกษตรกรรายนั้น มีแหล่งน้ำสาธารณะอยู่ใกล้กับบ้าน และพอดีว่าที่ตัวบ้านของเกษตรกร ซึ่งปลูกด้วยไม้มีปลวกกับมดขึ้นบ้าน เลยใช้ยาที่ซื้อจากรถพ่อค้าเร่ที่เข้ามาขายในหมู่บ้านลาดเสาบ้าน เมื่อฝนตกน้ำไหลผ่านบ้านก็เลยไปรวมกันที่แหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งช่วงที่น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะมีปริมาณมากก็ไม่มีผล แต่เมื่อช่วงแล้งโคไปกินน้ำ เมื่อนำโคไปขาย เลยตรวจสอบพบสาร ดีดีที

"ปัญหาเล็กน้อยที่เราก็ไม่เคยมองข้าม อย่าไปทำเหมือนว่า คนกินไม่ได้ซื้อ คนซื้อไม่ได้กิน ไม่ได้ เราต้องคิดถึงอกเขาอกเรา คนกินก็ต้องปลอดภัย คนขายก็มีความเชื่อถือได้ เรื่องนี้ต้องละเอียดอ่อนให้มาก แล้วเราจะอยู่ในวงการนี้ได้ยาว มีคนเข้ามาอยากเลี้ยงโคจำนวนมาก แต่ทำตามกฎกติกาไม่ได้ หลอกเรา ทางฟาร์มก็ตรวจสอบจนรู้แน่ชัดว่า สารอะไรตกค้างบ้าง เมื่อตรวจสอบพบก็เลิกทำธุรกิจกัน ต้องระวังในเรื่องความเสียหายที่จะตามมา หากไม่มีการตรวจสอบ ความเชื่อถือเป็นสิ่งสำคัญ"

ส่วนราคาเท่าไร ส่งขายที่ไหน คุณเรวัต กล่าวว่า โคที่ขุนทั้งหมดจะส่งเข้าโรงงานของบีพีโพร ที่อำเภอเดิมบางนางบวช ราคาที่ฟาร์มส่งขายโรงงานซึ่งทั้งตัว กิโลกรัมละ 45-46 บาท

อนาคตการตลาดโคขุนจะเป็นอย่างไร คุณเรวัต บอกว่า...

"อยากให้ภาครัฐเข้ามาดูแลเรื่องโคขุน เรื่องเนื้อโคอย่างจริงจัง เพราะเป็นเรื่องของคนที่ต้องกินต้องบริโภคเข้าไปสู่ร่างกาย เนื้อที่ไม่ได้คุณภาพ ผนวกกับน่าห่วงมาก ซึ่งอาจเป็นบ่อเกิดต้นกำเนิดของโรคต่างๆ ไปทำลายร่างกายมนุษย์ได้ จึงต้องหันมามองเรื่องนี้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ ในเรื่องเนื้อเถื่อนที่มีการลักลอบนำเข้ามามาตามแนวชายแดนของประเทศ เป็นเรื่องสำคัญที่อาจก่อให้เกิดปัญหาในระยะยาวได้ หากไม่สามารถดำเนินการแก้ไข"

แต่อย่างไรก็ตาม คุณเรวัต แนะนำว่า สิ่งสำคัญที่สุดที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุน ต้องให้ความสำคัญคือ เรื่องของคุณภาพ

"การทำคุณภาพให้แก่เนื้อโคที่เราขุนก็สามารถอยู่ได้อย่างสบาย ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ก็จะหมดไปเพราะคุณภาพคือเครื่องการันตีได้อย่างดี แล้วลูกค้าก็จะตามหาเราเอง ซึ่งอาจไม่ต้องไปหาตลาดและเมื่อลูกค้าเชื่อมั่นก็ได้รับความไว้วางใจ ทำแบบเสมอดันเสมอปลายรับรองอยู่ได้อย่างแน่นอน ใครทำได้อย่างนี้อนาคตก็สดใสอยู่ข้างหน้า ถ้าทำอย่างนี้ไม่ได้อนาคตก็ค่อยๆ มีดมนลงไปตามการกระทำ" คุณเรวัต กล่าว

สารเร่งเนื้อแดงในโค ฟาร์มต้องปลอด...

เมื่อถามถึงความคิดเห็นเรื่องสารเร่งเนื้อแดงที่มีการนำมาใช้ในโคขุน คุณเรวัต กล่าวว่า สารเร่งเนื้อแดงเป็นเรื่องไม่ต้องคุยกัน ด้วยที่ฟาร์มปราศจากการใช้โดยเด็ดขาด

"เพราะของเราไม่ได้ใช้ ไม่ยอมให้มีการหลุดลอดเข้ามาในฟาร์มอย่างเด็ดขาด เราคนเลี้ยงโคขุนคุณภาพต้องมี ต้องซื่อสัตย์ และต้องตรวจสอบทุกรายละเอียดได้ ซึ่งเรื่องนี้เราได้รับรองคุณภาพเป็นฟาร์มโคขุนที่ปลอดจากสารเร่งเนื้อแดง จากผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี คุณสมศักดิ์ ภูริศรีศักดิ์ ซึ่งได้ทำโครงการร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และมีการสุ่มตรวจสอบตลอด"

ขณะที่ คุณวรรณิ์ สันตมนัส ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวเพิ่มเติมว่า สำหรับเรื่องการใช้สารเร่งเนื้อแดงกับโค ถือเป็นเรื่องใหม่ที่มีกระแสข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงมีโครงการและมีการออกใบรับรองฟาร์มเลี้ยงโคขุนที่ปลอดจากสารเร่งเนื้อแดง หรือสารกลุ่มเบต้าอะโกรนิสต์ในโคขุน

"สารเหล่านี้มีผลต่อประสาทที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจ กล้ามเนื้อของหลอดเลือด หลอดลม กระเพาะปัสสาวะ และถ้าสารเหล่านี้ตกค้างในเนื้อสัตว์จะมีผลกระทบต่อผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคต่อมไทรอยด์"

ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรีกล่าวต่อไปอีกว่า สำหรับการตรวจสอบการใช้สารเร่งเนื้อแดงในโคนั้น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจะมีการสุ่มตรวจด้วยการเก็บปัสสาวะโคขุนที่มีน้ำหนัก 300 กิโลกรัมขึ้นไป ในฟาร์มที่เข้าร่วมโครงการเป็นระยะเวลา 3 เดือน ติดต่อกัน และเมื่อผ่านการตรวจสอบ จะออกใบรับรองฟาร์มปลอดสารเร่งเนื้อแดงจากผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรีให้ เพื่อให้ผู้บริโภคเนื้อโคขุนของจังหวัดสุพรรณบุรีมั่นใจ ว่าปลอดจากสารเร่งเนื้อแดง ซึ่งโครงการนี้อาจเห็นผลในระยะยาว แต่เชื่อมั่นว่าคุณภาพจะบ่งบอกได้ว่าตลาดจะเข้า มาหาตัวเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการนี้เอง แล้วเกษตรกรก็就不用ไปวิ่งหาตลาด

จากการเลี้ยงที่เน้นเรื่องของคุณภาพเป็นสำคัญ จึงทำให้ลุงเขาวฟาร์ม เป็นฟาร์มโคขุนคุณภาพในระดับแนวหน้าฟาร์มหนึ่งของประเทศไทย ในวันนี้และอนาคต...

Cr.ข้อมูลจาก : <http://info.matichon.co.th/techno/techno.php?srctag=05062011050&srcday=2007/10/15&search=no>

เข้าถึงเมื่อ 1 ก.พ. 2560

เทคโนโลยีชาวบ้าน วันที่ 01 ตุลาคม พ.ศ. 2550 ปีที่ 20 ฉบับที่ 416